

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 408/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Sžk 22/2020 z 2. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľ je vlastníkom bytu v obytnom dome, v ktorom je prevádzkovaný osobný výtah staršej výroby. Výtahová šachta a výtah sú v blízkosti jeho bytu, strojovňa sa nachádza priamo nad týmto bytom. Prevádzka výtahu spôsobuje extrémnu hlučnosť a vibrácie priamo vo vnútorných priestoroch bytu. V byte sú preto neznesiteľné podmienky na bývanie. Vlastným meraním pomocou mobilného zariadenia sťažovateľ zistil, že hluk vyvolaný prevádzkou výtahu presahuje aj v nočných hodinách 60 dB, pričom prípustnou hranicou pre túto časť dňa je 30 dB.

4. Odstráneniu hluku nepomohla ani (svojpomocná) inštalácia zvukovo-izolačných materiálov do stien a stropu bytu.

5. Správu bytového domu vykonáva spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov (právnická osoba). Toto spoločenstvo spravuje aj spoločné zariadenia domu, a teda aj výťah [§ 2 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“)].

6. Spoločenstvo problém sťažovateľa dlhodobo ignoruje (prehliada opakované návrhy na riešenie situácie aj sťažnosti), pretože nik z vlastníkov nebýva v bezprostrednej blízkosti výťahu.

7. Sťažovateľ sa teda rozhodol vec riešiť prostredníctvom podnetov na (podľa jeho názoru) vo veci príslušné orgány verejnej moci. Rozhodujúcim argumentom všetkých podnetov bolo odvolanie sa na § 27 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane verejného zdravia“), v ktorom sa hovorí, že „*[f]yzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktoré používajú alebo prevádzkujú zdroje hluku, infrazvuku alebo vibrácií, správca pozemných komunikácií, prevádzkovateľ vodnej cesty, prevádzkovateľ dráhy, prevádzkovateľ letiska, a prevádzkovatelia ďalších objektov, ktorých prevádzkou vzniká hluk, sú povinní zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc ustanovené vykonávacím predpisom podľa § 62 písm. m)*“.

8. Z toho sťažovateľ odvodil, že akákoľvek právnická osoba (a teda aj spoločenstvo vlastníkov bytov), ktorá používa alebo prevádzkuje akýkoľvek zdroj hluku alebo vibrácií, je povinná zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia (a teda aj sťažovateľa a jeho prostredia) bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc ustanovené vykonávacím predpisom podľa § 62 písm. m) zákona o vlastníctve bytov.

9. Vykonávacím predpisom je vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 zo 16. augusta 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí (ďalej len „vyhláška“). V zmysle tejto vyhlášky zdroj hluku a vibrácií nesmie presiahnuť normu stanovenú vyhláškou (meraných 60 c/a normovaných 30 dB).

10. Na základe uvedeného sa sťažovateľ domáhal zjednania nápravy od orgánu verejnej moci, ktorý vykonáva dohľad na dodržiavaním ustanovení zákona o ochrane verejného zdravia (eventuálne vyhlášky). Tým je príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva.

11. Regionálny úrad verejného zdravotníctva sťažovateľovi oznámil, že jeho problém je problémom vzťahu medzi jednotlivými vlastníkami bytov a jeho riešenie nepatrí do právomoci tohto úradu. Zároveň sťažovateľovi odporučil obrátiť sa s jeho problémom na príslušný (civilný) súd a oznámil mu, že meranie hluku mu môže poskytnúť ako platenú službu, ktorej výsledok by mu mohol pomôcť v susedskom spore.

12. S tým sa sťažovateľ nestotožnil a obrátil sa podnetom na preskúmanie postupu regionálneho úradu verejného zdravotníctva na prokuratúru.

13. Vo veci konajúca okresná prokuratúra sťažovateľovi odpovedala, že riešenie jeho problému je predmetom zákonnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku a zákone o vlastníctve bytov. Krajská prokuratúra ako odpoveď na opakovaný podnet sťažovateľa doslovne skopírovala komentár k § 1 Občianskeho zákonníka (uverejneného v ASPI), čím mienila sťažovateľovi dovysvetliť, že práva súvisiace s vlastníctvom bytov a nebytových priestorov sú predmetom občianskoprávných

sporov. Generálna prokuratúra vybavila opakovaný podnet odložením z dôvodu, že neobsahoval nové skutočnosti.

14. Sťažovateľ stále, nerozumejúc, prečo by jeho problém mal byť predmetom občianskoprávneho sporu, keďže na prípustnú mieru hluku dohliada orgán verejnej správy (a materiálne je tiež normovaná predpisom z oblasti administratívneho práva), podal žalobu na nečinnosť orgánu verejnej správy (regionálneho úradu verejného zdravotníctva). Žaloba bola správnym súdom zamietnutá z dôvodu, že regionálny úrad verejného zdravotníctva jasne vyjadril svoj právny názor na vec, a teda nešlo o nečinnosť.

15. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ vec zažaloval všeobecnou správnu žalobou. Aj tá bola správnym súdom odmietnutá z dôvodu neprípustnosti. Podľa názoru krajského súdu vo veci neboli priamo dotknuté (subjektívne) práva sťažovateľa verejnoprávnej povahy. Aj podľa názoru krajského súdu sťažovateľ sa má domáhať ochrany v občianskoprávnom spore. List, ktorým ho regionálny úrad verejného zdravotníctva vyrozumel, že vo veci nebude konať, nemal spôsobilosť zasiahnuť do práv, slobôd alebo záujmov sťažovateľa, pretože sa ním nezakladajú, nemenia ani nerušia práva alebo povinnosti sťažovateľa, ani sa ho priamo nedotýkajú (uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 S 186/2018).

16. Podanú kasačnú sťažnosť najvyšší súd zamietol ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením, a to stotožňujúc sa s rozhodnutím krajského súdu. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia sa odvolal na § 2 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého „[v] správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom“; na § 7 písm. d) Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého „[s]právne súdy nepreskúmajú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom procese“; a na § 7 písm. e) Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého „[s]právne súdy nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania“. Z tohto právneho základu dedukoval, že vo veci neboli priamo dotknuté subjektívne práva sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

17. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že správa domu predsa celkom jednoznačne zahŕňa prevádzku výťahu. Táto prevádzka vydáva hluk. Ten hluk mu vadí. Čo sa týka prevádzky zdrojov hluku, zákonodarca celkom jednoznačne stanovil limit (ktorý je preukázateľne prekročený). Zákonodarca rovnako stanovil, že subjekt disponujúci zdrojom hluku musí tento limit dodržať. Ak nie, teda ak ho nedodrží, na vec dozerá úrad (verejného zdravotníctva), a ten je vybavený kompetenciou hlučnej prevádzky zamedziť.

18. Sťažovateľovi dosiaľ nikto nevysvetlil, prečo je jeho problém problémom občianskoprávnym, a nie administratívno-právnym, keď norma hluku je materiálne stanovená administratívno-právnym predpisom, a prečo by spoločenstvo vlastníkov bytov nemalo naplňať definíciu právnickej osoby prevádzkujúcej zdroj hluku (§ 27 ods. 1 zákona o ochrane verejného zdravia), keď spoločenstvo ten zdroj hluku prevádzkuje.

19. Z tohto pohľadu sú všetky rozhodnutia a vyrozumenia súdov, prokuratúry aj správneho orgánu arbitrárne. Nemajú dôvody a logiku. Zákonom o ochrane verejného zdravia je prostredníctvom dohľadu vykonávaného regionálnym úradom verejného zdravotníctva chránené aj zdravie sťažovateľa, a to pred hlukom presahujúcim 30 dB. Toho sa sťažovateľ aj domáha.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdená neochota regionálneho úradu verejného zdravotníctva (teda správneho orgánu), prokuratúry a správnych súdov zasiahnuť do hlučnej prevádzky výťahu v bytovom dome.

21. Predmetom napadnutej veci v úplnej podstate je prekročenie prípustných hodnôt hluku a sťažovateľ tvrdí, že aj jeho zdravie je predmetom ochrany poskytovanej verejnoprávnymi predpismi (zákon o ochrane verejného zdravia a vyhláška).

22. Ústavný súd konštatuje, že verejný záujem je určovaný (okrem iného) aj výsledkom vôle zákonodarcu, ktorý určitý spoločenský záujem postaví do pozície záujmu verejného tým, že mu poskytne ochranu orgánmi verejnej správy. Podstatou prítomnosti verejnoprávneho prvku je to, že určitému prvku zákonodarca priradil (objektívizovateľné) parametre, ktoré musia byť splnené v každom jednotlivom prípade. Verejný záujem však môže byť pokojne stelesnený aj do ochrany poskytovanej len jednej osobe, a teda aj sťažovateľovi.

23. Napriek uvedenému je ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to z nasledujúcich dôvodov.

24. Sťažovateľ sa totiž pred ústavným súdom domáha ochrany základného práva na súdnu a inú právnu ochranu, a to preto, že mu nebol umožnený prístup k súdu typovo – prostredníctvom správneho súdnictva.

25. Účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia plynú.

26. Takto vymedzený obsah základného práva na súdnu ochranu sa uplatňuje aj v rámci inej právnej ochrany, v posudzovanom prípade v správnom konaní. Právo na inú právnu ochranu má umožňovať každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom správneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, príslušný správny orgán jej má efektívne umožniť stať sa účastníkom správneho konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia plynú (PL. ÚS 6/2019).

27. Podstatou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je poskytnutie možnosti uplatniť svoje práva a právom chránené záujmy v súdnom konaní. Pre ústavnoprávny pohľad nie je podstatné, v akom type súdneho konania si sťažovateľ môže uplatniť svoje práva a právom chránené záujmy. Dôležité je len to, že si ich uplatniť môže. Tento právny názor nie je univerzálne

použiteľný, keďže môže v praxi nastať aj situácia, že odmietnutie súdnej ochrany v jednej línii všeobecného súdnictva bude mať za následok nevyhnutnosť práva v inej línii, a to z objektívnych dôvodov (napr. pre plynutie času). V takomto prípade by bolo úlohou ústavného súdu dôkladne preskúmať závery, ktoré viedli k odmietnutiu poskytnutia súdnej ochrany v segmente všeobecného súdnictva zvolenom dotknutou osobou.

28. Správne súdy poskytli sťažovateľovi jednoznačný návod, akým spôsobom sa má domáhať ochrany svojich práv a právom chránených záujmov, teda prostredníctvom iniciácie občianskoprávneho sporu v civilnom sporovom konaní. Ochrana práv a právom chránených záujmov preto v rámci systému všeobecného súdnictva sťažovateľovi odopretá nebola.

29. Keďže za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07), ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júla 2021

Robert Šorl
predseda senátu